

MINISTER
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I TECHNOLOGII

Egz. Nr 1

BK-I.0813.12.2018
IK 785883

Warszawa, 27 lutego 2019 r.

**Pan
dr Piotr Zaleski**

**Dyrektor
Instytutu Biotechnologii i Antybiotyków**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych¹ (dalej: ustawa oib) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², Minister Przedsiębiorczości i Technologii przeprowadził kontrolę w zakresie działalności finansowej, organizacji i jakości pracy oraz jakości zarządzania w Instytucie Biotechnologii i Antybiotyków z siedzibą w Warszawie (dalej: „IBA” lub „Instytut”) w 2017 r. i w I półroczu 2018 r.

A. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA

Działalność finansową Instytutu w okresie objętym kontrolą w kilku istotnych obszarach należy ocenić negatywnie. Uzasadnieniem tej oceny jest ujemny wynik finansowy na działalności podstawowej w 2017 r. (-1,6 mln zł w zestawieniu z zyskami z lat poprzedzających w wysokości rzędu 3,7 mln zł), strata netto w pierwszym półroczu 2018 r. oraz spadek przychodów. Dyrekcja Instytutu jest świadoma trudnej sytuacji finansowej i podjęła działania naprawcze.

Należy podkreślić, że zapewnienie stabilnej bazy finansowej jest warunkiem podstawowym do realizacji misji i celu powołania Instytutu, określonego w art. 2 ustawy oib, w obszarze działalności tak pełnym wyzwaniom jak biotechnologia i biofarmaceutyki. Dlatego też, wskazany przez Dyrektora IBA w przedstawionej koncepcji rozwoju Instytutu priorytet, jakim jest *intensyfikacja działań zarówno w skali pojedynczych pracowników badawczych, jak i całego instytutu na rzecz pozyskiwania funduszy ze wszystkich dostępnych źródeł* powinien być konsekwentnie i skutecznie realizowany.

Zastrzeżenia budzi współpraca ze Spółką IBAkteria, w której Instytut posiada udziały, bowiem Instytut nie uzyskiwał z tego tytułu oczekiwanej wartości dodanej (IBAkteria nie prowadziła w 2017 r. działalności).

W 2017 r. wynik z działalności innej niż podstawowa stanowił 36,89% wyniku finansowego ogółem Instytutu. W latach 2015-2017 struktura przychodów pozostawała na zmiennym poziomie. Dotacje podmiotowe uległy zmniejszeniu z 88,87 % przychodów ogółem w 2015 r. do 15,07% w 2017 r., 38,2% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, towarów i usług. Jednakże łączne przychody z działalności naukowo-badawczej³ w okresie 2015-2017 spadały i w 2017 r. były niższe w porównaniu z 2016 r. o 7%, a w stosunku do 2015 r. o 102%.

¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 1158, ze zm.

² Dz. U. Nr 185, poz. 1092.

³ Do przychodów z działalności naukowo-badawczej zaliczono przychody z usług badawczo-rozwojowych i przychody z dotacji podmiotowej.

Nie występowały problemy z płynnością finansową. Instytut terminowo regulował zobowiązania publicznoprawne⁴. Intensyfikacji wymagają działania w obszarze należności: ich wysoki poziom (8,6 mln zł na koniec 2017 r.) zmniejszył się jedynie o 35%.

W Instytucie zostały utworzone wszystkie obowiązkowe fundusze, zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy oib. Instytut utworzył również fundusz badań własnych i fundusz nagród.

Środki publiczne, w tym dotacja na działalność statutową, były wydatkowane prawidłowo. Wszystkie dotacje, które Instytut otrzymał z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego były wykorzystane w 100% w roku, na który je przyznano.

W Instytucie wdrożono procedury obiegu dokumentów i wewnętrznej kontroli finansowej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w procesie udzielania zamówień publicznych oraz przy zawieraniu przez Instytut umów cywilnoprawnych. Dyrektor oraz Rada Naukowa Instytutu przestrzegali wymogów formalnych dotyczących: sporządzania, opiniowania, zatwierdzania dokumentów finansowych, zasad sprawozdawczości finansowej.

[Akta kontroli str. 1-1412]

1. Rok 2017 był kolejnym rokiem, w którym Instytut wypracował zysk netto. Zysk ten, w kwocie 880 136,93 zł, był wyższy o 631 454,77 zł (253,92%) od zysku osiągniętego w 2016 r. i niższy o 234 055,06 zł (21,01%) od zysku osiągniętego w 2015 r. Jednakże, na koniec czerwca 2018 r. Instytut poniósł stratę netto w wysokości (-)726 015,11 zł, co należy ocenić negatywnie.

W I półroczu 2018 r. sytuacja finansowa Instytutu uległa pogorszeniu stosunku do 2017 r. z uwagi na:

- przyznanie mniejszej o 50% dotacji podmiotowej zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy o zasadach finansowania nauki⁵. Instytutowi przyznano niższą kategorię naukową C i jest zobowiązany do podjęcia działań naprawczych lub zmian restrukturyzacyjnych (pkt 30);
- stratę na sprzedaży⁶ w 2017 r. (-)1 675 322,62 zł;
- stratę z działalności spółki IBAkteria Sp. z o.o. w 2017 r. (-)46 467,38 zł.
- stratę⁷ z działalności za I półrocze 2018 r. (-)726 015,11 zł;
- brak dodatkowych środków finansowych na realizację projektów badawczo-rozwojowych.

[Akta kontroli str. 95]

2. W 2017 r., pomimo wypracowania zysku netto z całokształtu działalności, Instytut osiągnął ujemny wynik ze sprzedaży (-)1 675 322,62 zł, co jest bardzo negatywnym zjawiskiem, wzięwszy pod uwagę fakt, że w latach 2015 i 2016 wyniki ze sprzedaży były dodatnie i wynosiły, odpowiednio 3 809 319,41 zł i 3 720 217,77 zł.

Zastępca Dyrektora Instytutu wyjaśnił⁸, że „strata na sprzedaży w 2017 r. jest wynikiem zawieszenia z dniem 30 listopada 2016 r. *Umowy o współpracy w zakresie prac badawczych* z dnia 15.07.2004 r. z ~~xxxxxxxx~~⁹ oraz ponoszeniem kosztów na prace własne, które nie generują przychodu. Przesunięcie pracowników do prac własnych w związku z zawieszeniem *Umowy o współpracy w zakresie prac badawczych* z ~~xxxxxxxx~~ spowodowało lukę w pokryciu kosztów przychodami.” Do momentu zawieszenia Instytut wystawił w 2016 r. spółce ~~xxxxxxxx~~ 11 faktur z tytułu realizacji Umowy o współpracy na łączną kwotę brutto 4 468 469,39 zł. Utrata tak istotnego źródła przychodów nie była możliwa do skompensowania w ciągu 2017 r. (...)”⁵. Od momentu zawieszenia Umowy o współpracy IBA podpisał nowe kontrakty z firmami farmaceutycznymi. Łączna kwota przychodów uzyskanych z tych umów (455 955,97 zł) nie była wystarczająca dla wypełnienia powstałej luki.

[Akta kontroli str. 95-116]

⁴ Wyjaśnienie Głównej Księgowej – na dzień 30.06.2018 roku brak w Instytucie zaległości publiczno-prawnych. W lipcu 2017 r., podatek VAT uregulowano w dniu 12.09.2017 r. tj. 18 dni po terminie, który przypadał na 25.08.2017 r. Odprowadzono odsetki w wysokości 228,00 zł. Zaistniała sytuacja wynikała na skutek niedopatrzeń ze względu na trwający okres urlopowy oraz odwołaniem Dyrektora Instytutu.

⁵ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r., Dz. U. z 2018 r. poz. 87.

⁶ Na dzień zakończenia kontroli: spowodowaną zawieszeniem umowy o współpracy w zakresie prac badawczych z firmą ~~xxxxxxxx~~.

⁷ Rachunek zysków i strat (wariant kalkulacyjny) na koniec 06/2018., sporządzony przez Główną Księgową.

⁸ Wyjaśnienie z dnia 06.07.2018 r.

⁹ Na mocy Aneksu nr 4 do Ugody z dnia 30.04.2014 r.

3. Zwraca uwagę wysoki wynik z działalności innej niż podstawowa, w rozumieniu art. 2 ust. 4 ustawy oib w stosunku do 2015 r. (592 989,65 zł) i 2016 r. (998 274,72 zł). W 2017 r. wyniósł on 7 197 052,84 zł i stanowił 36,89 % wyniku finansowego ogółem. Na ww. kwotę złożyła się rozwiązana rezerwa na przyszłe zobowiązania dotyczące prawidłowości nacjonalizacji działki oraz uzyskane odsetki od niezapłaconych należności wynikających z umowy ze spółką ~~xxxxxxx~~. [Akta kontroli str. 95, 2589-2594, 2599-2604]

4. Przychody ogółem Instytutu w 2017 r. wyniosły 19 509 026,72 zł, były wyższe w stosunku do 2016 r. o 1 990 995,65 zł (o 11,37%), ale niższe w stosunku do 2015 r. o 85 146 014,57 (o 81,36%), w którym Instytut otrzymał dofinansowanie prac badawczo rozwojowych współfinansowanych ze środków UE w kwocie 90 363 880,18 zł (dotacja POIG). Przychody z działalności podstawowej wyniosły 10 388 817,93 zł (53,25% przychodów ogółem) i były niższe w porównaniu z 2016 r. o 4 407 749,84 zł (o 29,79%), a w porównaniu z 2015 r. o 91 364 049,38 zł (o 89,79%). Poziom przychodów Instytutu umożliwił mu realizację zadań statutowych.

Wydzielając ww. dotację POIG do odrębnej pozycji przychodów (ze względu na jej wielkość oraz ponad 6-letni okres trwania), porównanie przychodów ogółem i przychodów z działalności podstawowej przedstawia się następująco: przychody ogółem Instytutu w 2017 r. wyniosły 19 509 026,72 zł, były wyższe w stosunku do 2016 r. o 1 990 995,65 zł (o 11,37%), a w porównaniu do 2015 r. o 5 217 865 ,61 (o 36,5%). Przychody z działalności podstawowej wyniosły 10 388 817,93 zł i były niższe w porównaniu z 2016 r. o 4 407 749,84 zł (o 29,79%), a w stosunku do 2015 r. o 1 000 169,20 zł (o 8,8%). [Akta kontroli str. 95-96]

5. W latach 2015-2017 struktura przychodów Instytutu pozostawała na niestabilnym poziomie.

W strukturze przychodów ogółem Instytutu w 2017 r. główne pozycje stanowiły przychody ze sprzedaży produktów i usług (38,19%), z dotacji podmiotowej na działalność statutową i dofinansowanie prac badawczo-rozwojowych w kwocie 2 939 237,0 (15,07%). Zauważalny jest spadek dofinansowania prac badawczo-rozwojowych mający wpływ na sytuację finansową Instytutu. Sytuacja spadku przychodów z działalności naukowo-badawczej wymaga podjęcia przez Dyrektora odpowiednich działań zapobiegających.

[Akta kontroli str. 95-96]

6. Spadkowi przychodów odpowiadał spadek kosztów. Koszt własny sprzedaży wyniósł w 2017 r. 12 064 140,55 zł, w stosunku do 2016 r. wzrósł o 987 790,55 zł (o 8,92%), a w stosunku do 2015 r. był niższy o 85 879 407,35 zł (o 87,68%) W strukturze kosztu własnego sprzedaży główną pozycję stanowi koszt własny działalności statutowej, działalności doświadczalnej i prac usługowych. [Akta kontroli str. 95-96]

7. Sposób gospodarowania środkami finansowymi w 2017 r. pozwalał na utrzymanie płynności finansowej i zachowanie ciągłości działalności. Sytuacja finansowa w okresie 2017 r. była stabilna, co pozwalało na kontynuację działalności w 2018 r. w nie zmienionym zakresie. Wartość wskaźnika bieżącej płynności finansowej Instytutu wynosi 2,2 co oznacza, że nieznacznie przekracza zalecany przedział tj. między 1,2 – 2,0. (aktywa obrotowe 17,5 mln zł/ zobowiązania bieżące 7,9 mln zł.). Uzyskana wartość wskaźnika bieżącej płynności Instytutu pozwala stwierdzić, że zachowana jest równowaga finansowa jednostki.

[Akta kontroli str. 321-368, 385-388]

8. Kwota należności¹⁰ na koniec 2017 r. zmniejszyła się z 8 638 796,84 do 5 537 976,84, tj. o 3 100 820 zł (35,89%). W strukturze należności podstawową pozycję stanowiły rozrachunki z dostawcami i odbiorcami. Należności przeterminowane na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosiły 323 067,79 zł, z czego w 2018 r. uregulowano kwotę 25 221,50 zł, a na pozostałą kwotę zrobiono odpis aktualizujący.

[Akta kontroli str. 95-116]

9. Analiza porównawcza stanu zobowiązań na dzień 1 stycznia 2017 r. i na dzień 31 grudnia 2017 r. wykazała zmniejszenie kwot zobowiązań ogółem z 1 765 917,89 zł do 1 017 543,75 zł, tj. zmniejszenie o 42,38%. Zmniejszenie kwot zobowiązań dotyczyło głównie rozrachunków z dostawcami i odbiorcami, z tytułu kredytów (pożyczki) oraz rozrachunków publicznoprawnych. W Instytucie nie wystąpiły zobowiązania przeterminowane.

[Akta kontroli str. 95-116]

¹⁰ Według danych z bilansu – tabela nr 5 Stan należności i zobowiązań Instytutu.

10. Przychody z dotacji podmiotowej w 2017 r. wyniosły 2 939 237,00 zł (15,07% przychodów ogółem) i były mniejsze w stosunku do 2016 r. o 402 084,39 zł (12,07%) (27,52% przychodów ogółem). W 2015 r. przychody z dotacji wyniosły 92 999 330,22 i stanowiły 88,87% przychodów ogółem. Spadek przychodów z dotacji w 2017 r. wynikał z całkowitego ustania dofinansowania prac badawczo-rozwojowych współfinansowanych z UE (zakończenie perspektywy), które w 2015 r. wynosiło 92 999 330,22 zł (88,87% przychodów ogółem).

[Akta kontroli str. 95, 587-622]

11. Instytut w 2017 r. otrzymał dotację na działalność statutową przyznaną przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹¹ w kwocie 1 826 110,00 zł, przeznaczoną na utrzymanie potencjału badawczego¹². Dotacja została wykorzystana w całości.

Zgodnie z przyjętymi w Instytucie zasadami rachunkowości, operacje gospodarcze związane z dotacją statutową były ewidencjonowane na wyodrębnionych kontach księgowych.

Dotacja podmiotowa¹³ MNiSW na prowadzenie działalności statutowej w 2018 r. była mniejsza o 50% w stosunku do 2017 r. i wyniosła 872 105, 00 zł. Zgodnie z art.19 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki¹⁴ jednostce naukowej, której została przyznana kategoria naukowa C, przysługuje się dotację na utrzymanie potencjału badawczego przez okres 6 miesięcy roku następnego po roku przyznania kategorii w wysokości połowy dotacji ustalonej na podstawie algorytmu określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 7. Przyznanie kategorii C jednostce naukowej pociąga za sobą konieczność przedsięwzięcia natychmiastowych działań naprawczych. Dyrektor złożył wniosek o przyznanie środków na finansowanie kosztów restrukturyzacji Instytutu (szczegóły pkt 30).

MNiSW w styczniu 2018 r. wszczął postępowanie administracyjne¹⁵ w sprawie zwrotu przez IBA części środków finansowych z dotacji podmiotowej na utrzymanie potencjału badawczego w latach 2014-2017. Instytut zweryfikował błędnie podane wcześniej dane dotyczące liczby pracowników i wyjaśnił fakty w sprawie. W związku z powyższym Dyrektor IBA w piśmie¹⁶ z dnia 27 czerwca 2018 r. skierowanym do MNiSW wystąpił z prośbą o umorzenie postępowania administracyjnego w stosunku do Instytutu w przedmiotowej sprawie. Do dnia 18 grudnia 2018 r. IBA nie otrzymał odpowiedzi w tej sprawie. [Akta kontroli str. 421-622,2567-2588]

12. Nie stwierdzono nieprawidłowości w udzielaniu zamówień publicznych w trybie ustawy z dnia 24 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁷. W Instytucie wdrożono wewnętrzne uregulowania dotyczące zamówień publicznych, obejmujące także ogólne zasady pracy komisji przetargowej.

W 2017 r. przeprowadzono 4 postępowania¹⁸ o udzielenie zamówienia publicznego z zastosowaniem procedur określonych w ustawie PZP – postępowania w trybie przetargu nieograniczonego na łączną kwotę 1 040 179,38 zł oraz 1 zamówienie z wolnej ręki na kwotę 17 164,58 zł.

Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w roku 2017, o którym mowa w art. 98 ustawy PZP, zostało sporządzone i zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych w wymaganym terminie¹⁹. Kontrola postępowań²⁰ nie stwierdziła niezgodności z przepisami PZP oraz regulacjami wewnętrznymi.

[Akta kontroli str. 623-776]

¹¹ Decyzja nr 4278/E-231/S/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.

¹² 4 zlecenia: S-STAT/1/97, S-STAT/2/97, S-STAT/10/97, S-STAT/11/97.

¹³ Informacja MNiSW - DN.WDS.5111.344.2018 z dnia 26.06.2018 r.

¹⁴ Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 615.

¹⁵ Zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego z dnia 17.01.2018 r. (znak: DN.SWS.5111.2.2018), w związku ze stwierdzoną różnicą pomiędzy liczbą osób (w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy) zatrudnionych w jednostce naukowej przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych na podstawie stosunku pracy (tzw. liczby N), wykazaną przez Jednostkę we wnioskach o przyznanie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego, a informacjami zawartymi w ankietach ewaluacji jednostek naukowych, zgromadzonych w systemie POL-on.

¹⁶ Znak sprawy: 107-073-2/2018: L.dz. 1005/2018.

¹⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 2164, ze zm., dalej ustawa PZP.

¹⁸ Numer referencyjny nadany przez UZP - ZP-SR/23040-2017 z dnia 27.02.2018 r.

¹⁹ Wydruk wygenerowany z Systemu Informatycznego Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 27.02.2017 r. ZP-SR/23040-2017.

²⁰ Próba celowa – 1 postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego oraz 3 postępowania poniżej równowartości kwoty 30 000 euro.

13. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy zawieraniu umów cywilnoprawnych. Nie zawarto żadnych umów cywilnoprawnych z pracownikami Instytutu.

W okresie badanym zawarto 4 umowy cywilnoprawne, z tego w 2017 r. zawarto 2 umowy zlecenia na łączną kwotę 156 000,00 oraz 1 umowę o dzieło na kwotę 1 100,00 zł²¹ i w 2018 r. 1 umowę zlecenia na kwotę 16 600,00 zł²². Umowy zlecenia zostały zawarte na okresy dłuższe niż jeden rok. W Instytucie zawieranie umów zlecenia i umów o dzieło nie jest uregulowane oddzielnym regulaminem lub procedurą. Kierownik Działu Organizacyjno-Administracyjnego podał, iż w IBA umowy zlecenia traktowane są jako dostawy, usługi lub roboty budowlane. Umowy o dzieło – jako usługi i są realizowane wg. obowiązującego Regulaminu udzielania zamówień publicznych (...). Wszystkie zbadane umowy zawarte zostały zgodnie z ustalonymi w regulaminach wewnętrznych Instytutu wzorami, na uzasadnionych merytorycznie wnioskach kierownika komórki organizacyjnej, zostały zaakceptowane przez Dyrektora i Głównego Księgowego. Zbadane umowy zostały prawidłowo rozliczone, właściwie udokumentowane oraz odpowiednio przechowywane.

W 2017 r. i I półroczu 2018 r. Instytut zlecił podwykonawcom zewnętrznym realizację prac w projektach badawczych i rozwojowych na łączną kwotę 15 000 zł. Obowiązującą procedurą przy wyborze wykonawców zewnętrznych do realizacji projektów badawczych i prac rozwojowych oraz przy wyborze podwykonawców zewnętrznych był Regulamin udzielania zamówień publicznych. Sumaryczna wartość tych prac nie przekraczała 1% wartości kosztów realizowanych projektów. [Akta kontroli str.1263-1274]

14. Inna działalność niż podstawowa była wydzielona pod względem finansowym i rachunkowym, stosownie do obowiązującej ustawy oib. Działalność ta była ewidencjonowana na wyodrębnionych kontach księgowych, zgodnie z przyjętymi w Instytucie zasadami rachunkowości. [Akta kontroli str. 177-178, 427-468]

15. Sprawozdanie finansowe za 2017 r. zostało sporządzone i zaopiniowane przez biegłego rewidenta 1 marca 2018 r. Dokonany podział zysku był zgodny z art. 19 ust. 4 ustawy oib. Uchwałą nr 09/2018 z dnia 26 marca 2018 r. Rady Naukowej Instytutu roczne sprawozdanie finansowe za 2017 r. zostało pozytywnie zaopiniowane i 30 marca 2018 r. przedłożone do Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii do zatwierdzenia. Minister Przedsiębiorczości i Technologii zatwierdził sprawozdanie 2 października 2018 r.

[Akta kontroli str. 313-402, 2557-2560]

16. W trakcie oględzin programu finansowo-księgowego wykorzystywanego w Instytucie stwierdzono, że księgi rachunkowe za rok 2017 są w stanie zablokowanym i nie można dokonywać księgowania, dekretacji i rejestracji dokumentów²³. [Akta kontroli str. 149-158]

17. W Instytucie wdrożono procedury obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych oraz procedury wewnętrznej kontroli finansowej²⁴. Obowiązujące *Zasady (polityka) rachunkowości IBA*²⁵, spełniały wymogi określone w art. 10 uor.

Stosowane przez Instytut procedury kontroli finansowej zbadano na próbie 171 dowodów zakupu z 2017 r., co stanowiło 8,5% wszystkich faktur oraz 137 dowodów zakupu za 2018 r., co stanowiło 15,2% wszystkich faktur. Stwierdzono, że zbiory prowadzone były w układzie chronologicznym, w sposób ciągły, rzetelny i kompletny²⁶ zgodnie z art. 21 i 22 uor. Wybrane faktury podlegały sprawdzeniu zgodnie z obowiązującymi w Instytucie instrukcjami kontroli dokumentów finansowo-księgowych. Zbiór dowodów zakupu zgadzał się z rejestrem elektronicznym i pokrywał się ze zbiorem dowodów fizycznie przechowywanych.

[Akta kontroli str. 187-274, 311-312]

18. Dyrektor oraz Rada Naukowa Instytutu przestrzegali wymogów formalnych dotyczących: sporządzania, opiniowania, zatwierdzania dokumentów finansowych (art. 52 ust. 1 uor oraz art. 18 ust. 11 oib) oraz zasad sprawozdawczości finansowej. [Akta kontroli str.121-148, 313-368]

²¹ Umowy zlecenia dotyczące: nadzoru w zakresie wymagań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz konserwacji i naprawy instalacji elektrycznej w IBA; umowa o dzieło dotycząca przygotowania załączników do umowy o dofinansowanie projektu.

²² Umowa zlecenia dot. przeprowadzania przeglądów technicznych budynków.

²³ Wydruk z programu finansowo-księgowego zamkniętych i zablokowanych ksiąg rachunkowych.

²⁴ Instrukcja – Kontrola wewnętrzna i obieg dokumentów z dnia 2.07.2015 r.

²⁵ Zarządzenie Dyrektora IBA nr 8A/2010 z dnia 29.10.2010 r. w sprawie wprowadzenia nowych zasad rachunkowości.

²⁶ Wydruk zbioru faktur z systemu finansowo-księgowego.

19. Plan finansowy Instytutu na 2017 r. został podpisany przez Dyrektora Instytutu 4 sierpnia 2016 r. oraz Przewodniczącego Rady Naukowej. Plan został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Naukową²⁷. Instytut dokonał korekty wykonania planu finansowego w 2017 r., która została podpisana 23 marca 2018 r. przez Dyrektora Instytutu. Kierownik Działu Koordynacji Planowania i Umów wyjaśnił²⁸, że „korekta była spowodowana ujednoczeniem prezentacji przychodów i kosztów w rachunku zysków i strat z tabelą wykonania planu finansowego. Dla jej osiągnięcia dokonano przesunięć w tabeli wykonania planu finansowego (...).”

Plan finansowy Instytutu na 2018 r. przewiduje przychody na kwotę 19 079,10 tys. zł z tego na działalność statutową kwotę 13 227,60 zł (zmniejszenie przychodów w stosunku do 2017 r. (tj. 9,6%).

[Akta kontroli str. 121-148]

20. W badanym okresie Instytut nie dokonywał czynności prawnych na podstawie art. 17 ust. 1-2 ustawy oib, co ustalono na podstawie oświadczeń kierownika Działu Organizacyjno-Administracyjnego i Głównej Księgowej.

Akta kontroli str. 267-274]

21. Kierownictwo i jego członkowie przestrzegali zakazu obejmowania i nabywania akcji lub udziałów w spółkach, których akcje lub udziały ma Instytut.

Dyrektor IBA, Zastępca Dyrektora i Główna Księgowa, stosownie do wymogu art. 28 ust. 1 i 2 ustawy oib złożyli oświadczenia²⁹, że *nie posiadają akcji lub udziałów spółek, w których akcje lub udziały posiada Instytut oraz nie pozostają w stosunku pracy ani nie świadczą na innej podstawie usług lub pracy na rzecz tych spółek.*

[Akta kontroli str. 69-70]

22. W Instytucie zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy oib, zostały utworzone wszystkie obowiązkowe fundusze: fundusz statutowy, rezerwowy oraz zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. Fundusz rezerwowy utworzono w wysokości nie mniejszej niż 8% zysku netto za poprzedni rok obrotowy. W Instytucie utworzone zostały dodatkowo: fundusz badań własnych oraz fundusz nagród.

Zysk Instytutu przeznaczony został na zwiększenie: funduszu rezerwowego (71 000,00 zł), funduszu badań własnych (500 000,00 zł), funduszu nagród (300 000,00 zł), zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (9 136,93 zł). Rada Naukowa Instytutu Uchwałą nr 10/2018 w dniu 26 marca 2018 r. pozytywnie zaopiniowała podział ww. zysku. Zysk został podzielony zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w art. 19 ust. 4 ustawy oib.

Środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych gromadzone są na wyodrębnionym rachunku bankowym.

[Akta kontroli str. 313-330]

23. Jednym z najistotniejszych ryzyk, zagrażających stabilności finansowej IBA jest niepozyskanie dodatkowych środków finansowych z UE. Podejmowane dotychczas działania przez Dyrektora IBA są niewystarczające. Dyrekcja IBA powinna zintensyfikować działania w tym zakresie.

Zastępca Dyrektora Instytutu wyjaśnił, że „W 2016 r. Instytut rozpoczął realizację prac naukowych finansowanych z własnych środków. Prace te stanowią wstępną fazę prac przygotowawczych do realizacji większych projektów, które w przyszłości powinny uzyskać aprobatę instytucji przyznających finansowanie na prowadzenie prac badawczych lub doprowadzić do zainteresowania uzyskanymi wynikami firmy produkcyjne. Działalność ta jest kontynuowana przez obecną Dyrekcję, która w 05.2018 r. na spotkaniu z kadrą naukową ogłosiła nabór wniosków na projekty realizowane w ramach Funduszu Badań Własnych. W pierwszym półroczu tego roku pracownicy złożyli kolejne dwa wnioski o finansowanie badań w ramach programów otwartych w NCN. Sytuację pozyskiwania funduszy na realizację projektów badawczo-rozwojowych, w ramach konkursów organizowanych przez NCBiR komplikuje fakt wyłączenia jednostek zlokalizowanych na Mazowszu z części konkursów (...).”

Zgodnie z dodatkowymi wyjaśnieniami przedstawionymi przez Dyrektora Instytutu w piśmie z dnia 15 stycznia 2019 r.³⁰ Instytut stara się uczestniczyć we wszystkich konkursach, w których może uzyskać dofinansowanie realizowanych w IBA tematów badawczych, również finansowanych przez Unię Europejską szczególnie w Programach Operacyjnych. Oprócz faktu wyłączenia z części konkursów jednostek zlokalizowanych

²⁷ Uchwała RN Nr 02/2016 z dnia 29.08.2016 r. dotyczy planu rzeczowo-finansowego i planu finansowego IBA na 2017 r.

²⁸ Wyjaśnienie Kierownika działu.

²⁹ Pismo z dnia 6.07.2018 r.

³⁰ Pismo z dnia 15.01.2019 r. - pisemne zastrzeżenia do PWP.

w rejonach gospodarczych dobrze rozwiniętych (Mazowsze) utrudnieniem w zdobyciu środków w ramach tych programów jest katalog kosztów kwalifikowanych. Katalog ten często nie zawiera np. wynagrodzeń osób zaangażowanych w realizację projektu lub kosztów zakupu środków trwałych. Tym samym potencjalne uzyskiwane dofinansowanie jest niewspółmierne do nakładów, jakie ze swojej strony musi ponieść Instytut.

[Akta kontroli str. 65-67, 2643]

24. Instytut w 2017 r. i w I półroczu 2018 r. nie wykonywał czynności związanych z tworzeniem spółek kapitałowych, obejmowaniem i nabywaniem akcji i udziałów w spółkach oraz wykonywaniem praw z tytułu ich posiadania. Instytut na dzień 31 grudnia 2017 r. posiadał:

- w spółce IBAkteria z o.o. (dalej: spółka IBAkteria), której jest założycielem i właścicielem, 100% udziałów na kwotę 47 000,00 zł. IBA powołał Spółkę w celu realizacji projektu pn. „Rozwój spółki celowej Instytutu Biotechnologii i Antybiotyków w celu skutecznego wsparcia procesu komercjalizacji wyników”, na finansowanie którego IBA występował do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu SPIN-TECH. Spółka miała na celu przeprowadzić komercjalizację wyników prac badawczych i badawczo-wdrożeniowych Instytutu. Spółka w 2017 r. nie prowadziła działalności naukowo-badawczej, jedynie realizowała projekt SPIN-Tech faza B współfinansowany przez NCBR (rozpoczęcie 1 lipca 2015 r., zakończenie 30 września 2017 r.).
- w spółce ~~xxxxxxxx~~ (2,96%) na kwotę 44 509 687,83 zł. Na dzień 30 czerwca 2018 r.³¹ Spółka posiadała zadłużenie wobec Instytutu w kwocie 513 645,03 zł (odsetki za zwłokę w zapłacie faktur z 2014 r. i 2017 r.) oraz 3 249 795,95 zł (rata wynikająca z Aneksu nr 4 do Ugody z dnia 30.04.2014 r.). Zgodnie z informacją uzyskaną w dniu 1 sierpnia 2018 r. od Głównej Księgowej IBA³² r. ~~xxxxxxxx~~ uregulował całkowicie zadłużenie wynikające z Ugody na kwotę 3 763 440,95 zł (ww. odsetki oraz rata) oraz wymagalne faktury z 2018 r. na kwotę 499 787,79 zł³³. Bieżące zadłużenie ~~xxxxxxxx~~ (na dzień 20.08.2018 r.) w kwocie 851 960,50 zł wynikało z rozliczeń handlowych (bieżących) za wykonane usługi przez IBA i jest zmienne w zależności od wartości wystawianych faktur i realizowanych spłat w poszczególnych miesiącach³⁴.

Charakter współpracy ze spółką ~~xxxxxxxx~~ w latach 2014-2018 budzi zastrzeżenia ze względu na powstanie długu w wysokości ponad 4 mln zł oraz kolejne zawieszenie *Umowy o współpracy w zakresie prac badawczych*, w wyniku którego Instytut nie otrzymywał zakładanych korzyści. W opinii kontroli Instytut powinien dążyć do maksymalizacji korzyści płynących z posiadania akcji Spółki.

[Akta kontroli str. 777-1262]

25. W 2017 r. Instytut prowadził działania naprawcze związane z uzyskaniem zgody ministra nadzorującego na wykonanie praw z udziałów Instytutu w spółce IBAkteria sp. z o.o.³⁵.

Postępowanie naprawcze związane jest z niedopełnieniem przez Instytut obowiązków określonych w art. 17 ust. 7 ustawy oib, tj. uzyskania zgody ministra nadzorującego na wykonywanie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach. Instytut w latach 2015 - 2016 nie występował o stosowne zgody (na podjęcie uchwał dotyczących spółki) na wykonanie praw z udziałów w spółce IBAkteria. W ocenie ministra nadzorującego działania IBA oraz Zarządu spółki były dokonywane z naruszeniem przepisów prawa i nie uzyskały zgody. Spółka IBAkteria Sp. z o.o. osiągała następujące wyniki finansowe³⁶: w 2015 r. – 3 218,15 zł (strata), w 2016 r. – 0,00 zł, w 2017 r. – 46 467,38 zł (strata). Na dzień zakończenia kontroli Spółka nie posiadała Zarządu oraz Rady Nadzorczej. Fakt rezygnacji ostatniego z członków Zarządu spółki został ujawniony w KRS z dniem

³¹ Zadłużenie ~~xxxxxxxx~~ stan na 30.06 2018 r. – informacja sporządzona przez Główną Księgową.

³² Mail z dnia 1.08.2018 r. w odpowiedzi na zapytanie ZK z dnia 1.08.2018 r.

³³ Kopie potwierdzenia wykonania operacji z dnia 25.07. oraz 30.07.2018 r.

³⁴ Kopia pisma Dyrektora Instytutu z dnia 21.08.2018 r. skierowanego do DNP.

³⁵ Sprawozdanie z audytu z dnia 05.03.2018 r.: spółka nie dochowała wymogu wynikającego z art. 210 kodeksu spółek handlowych, tj. nie wystąpiła o ustanowienie pełnomocnika, który byłby umocowany do zawarcia umów z członkami Zarządu na podstawie uchwały zgromadzenia wspólników. Spółka dopiero pod koniec 2017 r. wprowadziła Regulamin Zarządu Spółki IBAkteria sp. z o.o. oraz regulamin określający zasady kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu IBAkteria sp. z o.o.

³⁶ Oświadczenie z dnia 03.07.2018 r.

20.08.2018 r.³⁷. Zastępca Dyrektora Instytutu podał, że *temat zasadności celowości dalszego utrzymania oraz funkcjonowania spółki zależą od decyzji Ministerstwa (...)*.

W dniu 27 sierpnia 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii w piśmie skierowanym do IBA, w odpowiedzi na wniosek Instytutu, wyraził zgodę na wykonanie prawa głosu z posiadanych udziałów w IBAkteria sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie - głosowanie nad uchwałami objętymi porządkiem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników Spółki, które odbędzie się w trybie art. 240 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych³⁸. [Akta kontroli str. 903-1261,2561-2566]

26. W Instytucie użytkownikiem jednej karty płatniczej był Dyrektor Instytutu, a następnie zastępca Dyrektora. Ustalono, że w Instytucie nie ma regulaminu użytkowania kart. Główny Księgowy wyjaśnił³⁹, że każdy zakup jest poprzedzony wnioskiem o płatność, który zawiera informacje o przedmiocie zakupu, planowanej kwocie zakupu, z jakiego źródła jest ponoszony wydatek oraz zatwierdzenie wniosku przez Dział Planowania i Koordynacji Dokumentów, Głównego Księgowego oraz Dyrektora Instytutu. Wdrożenie regulacji wewnętrznej, określającej zasady korzystania z kart płatniczych wzmocniłoby system kontroli w tym obszarze. W okresie badanym wydatki z karty bankowej dotyczyły głównie zakupu: biletu lotniczego na kwotę 2 285,98 zł (wyjazd służbowy zagraniczny), laptopa na kwotę 10 503,37 zł (na użytek służbowy) oraz benzyny (samochód służbowy). [Akta kontroli str. 275-302]

B. ORGANIZACJA I JAKOŚĆ PRACY

Struktura organizacyjna Instytutu pod względem formalnym była adekwatna do zadań realizowanych przez Instytut. Jednakże, planowane przez Dyрекcję Instytutu zmiany organizacyjne w związku z realizacją działań restrukturyzacyjnych, są pożądane.

Negatywnie należy ocenić obniżenie kategorii naukowej przez Instytut. Uzyskana w ostatniej ocenie działalności naukowej i badawczo-rozwojowej (w 2017 r.) kategoria naukowa C jest bardzo niekorzystna dla Instytutu. Podjęte przez Kierownictwo IBA – w IV kw. 2018 r., tj. po zakończeniu czynności kontrolnych – działania w celu uzyskania środków na restrukturyzację, obejmującą zmiany organizacyjne oraz rozszerzenie zakresu prac badawczych w zasadniczych obszarach funkcjonowania Instytutu, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii.

Zatrudnienie pracowników realizujących badania naukowe w latach 2015-2017 pozostawało na ustabilizowanym poziomie. Jednak trend malejący zatrudnienia pracowników realizujących badania naukowe w pierwszej połowie 2018 r. stanowi istotne zagrożenie dla realizacji celów Instytutu, a pozyskanie kadry naukowej – wyzwanie dla Dyrekcji IBA. Działania w tym zakresie zostały także wskazane przez Dyrektora Instytutu w planach restrukturyzacji IBA.

Regulacje wewnętrzne obowiązujące w Instytucie były opiniowane zgodnie z ustawą oib i ustawą Kodeks pracy.

Istotną nieprawidłowością było nieustalenie przez Dyrektora Instytutu regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, co było niezgodne z art. 24 ust. 1a ustawy oib i w efekcie, interesy Instytutu i pracowników w tym obszarze nie zostały należycie zabezpieczone. Niezbędne działania korygujące zostały podjęte przez Instytut po zakończeniu czynności kontrolnych.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w wyborze i funkcjonowaniu Rady Naukowej. Prawidłowo, tj. zgodnie z przepisami ustawy oib i Statutem IBA, dokonano wyboru komisji dyscyplinarnej i rzecznika dyscyplinarnego obecnej kadencji. Nieprawidłowością było to, że nie zapewniono ciągłości działania tych organów oraz że powołany Rzecznik Dyscyplinarny nie spełniał wymogu określonego w art. 57 ust. 1 ustawy oib, tj. nie posiadał stopnia naukowego doktora habilitowanego. Naraziło to Instytut na ryzyko niepodjęcia niezwłocznych i niezbędnych działań w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

³⁷ KRS na dzień 13.12.2018 r.

³⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 ze zm.

³⁹ Pismo z dnia 09.07.2018 r.

27. Struktura organizacyjna IBA była pod względem formalnym zgodna ze Statutem i adekwatna do zadań realizowanych przez Instytut. Wszystkie zadania określone w Statucie były przypisane do komórek organizacyjnych ujętych w strukturze organizacyjnej IBA. Na strukturę organizacyjną Instytutu składały się zakłady naukowo-badawcze, działy funkcjonalne i pomocnicze oraz samodzielne stanowiska pracy. W latach 2017-2018 nie dokonywano zmian organizacyjnych.

Przedłożony Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek o dotację na kwotę ponad 3,5 mln zł na pokrycie kosztów restrukturyzacji, zawiera m.in. plany zmian organizacyjnych Instytutu. Wniosek został pozytywnie zaopiniowany przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii⁴⁰.

[Akta kontroli str. 1495-1518, 1763-1780]

28. Instytut pod względem organizacyjnym można podzielić na dwa główne sektory: naukowo-badawczy, obejmujący komórki organizacyjne odpowiedzialne za całość działalności badawczej, badawczo-rozwojowej i usługowej oraz administracyjny. Instytut podzielony jest na zakłady i działy, które zarządzane są przez kierowników. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora⁴¹ *Kierownicy komórek badawczych bądź badawczo-usługowych posiadają pewien stopień samodzielności w zakresie realizacji celów merytorycznych oraz doboru kadry (w konsultacji z Dyrekcją i Radą Naukową). W zależności od charakteru zadań oraz wielkości Zakładu, schemat organizacyjny może być liniowy z wyraźną rolą decyzyjną Kierownika (np. Zakład Antybiotyków Modyfikowanych) lub bardziej rozproszony, w którym znacznie większego znaczenia nabierają pojedyncze pracownice, co jest charakterystyczne dla zakładów o profilu usługowym (np. Zakład Analizy Chemicznej).*

[Akta kontroli str.1431-1432]

29. W okresie objętym kontrolą funkcje kierownicze w IBA poza Dyrektorem Instytutu sprawował Zastępca Dyrektora do spraw Ogólnych, co było zgodne z treścią Regulaminu organizacyjnego IBA⁴². W Regulaminie organizacyjnym Instytutu wymieniono także stanowisko zastępcy dyrektora do spraw naukowych⁴³, które nie było obsadzone w okresie objętym kontrolą. W związku z tym zapisy Regulaminu organizacyjnego IBA w tym zakresie powinny być zostać zaktualizowane.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Działu Organizacyjno-Administracyjnego⁴⁴ umieszczenie stanowiska zastępcy dyrektora ds. naukowych w regulaminie organizacyjnym wprowadzonym życie w 2011 r. wynikało z przekonania, że *wakat może być w każdym momencie obsadzony na podstawie decyzji dyrektora Instytutu, stanowisko zostało umieszczone w regulaminie jako działanie uprzedzające.*

W strukturze organizacyjnej IBA funkcjonowało, na podstawie postanowień Regulaminu organizacyjnego, stanowisko głównego specjalisty badawczo-technicznego, które nie zostało zamieszczone w schemacie organizacyjnym, stanowiącym załącznik do tego Regulaminu. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Działu Organizacyjno-Administracyjnego⁴⁵ *niezamieszczenie w schematach organizacyjnych z dnia 01.04.2016 r. oraz 01.02.2018 r. samodzielnego stanowiska głównego specjalisty badawczo technicznego wynikało z przeoczenia.*

[Akta kontroli str.1471,1447,1523-1536]

30. Organizację pracy w Instytucie regulowały *Statut Instytutu Biotechnologii i Antybiotyków*, który został uchwalony przez Radę Naukową⁴⁶ i zatwierdzony przez Ministra Gospodarki w dniu 14 marca 2011 r., następnie *Statut* uchwalony przez Radę Naukową⁴⁷ i zatwierdzony przez Ministra Rozwoju i Finansów w dniu 31 maja 2017 r oraz regulacje wewnętrzne, w tym:

- a) Regulamin Organizacyjny Instytutu, wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora⁴⁸ zmieniony Aneks⁴⁹ z zachowaniem wymogu określonego w art. 6 ust. 4 ustawy oib, tj. ustalenia po zasięgnięciu opinii

⁴⁰ Wniosek na kwotę 3.591.510 zł; pozytywna opinia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 24.10.2018 r.

⁴¹ Wyjaśnienia z dnia 10.07.2018 r. (str. 5-6).

⁴² § 18 Regulaminu organizacyjnego IBA.

⁴³ § 17 Regulaminu organizacyjnego IBA.

⁴⁴ Wyjaśnienia dot. nieobsadzenia stanowiska Zastępcy Dyrektora ds. naukowych.

⁴⁵ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r.

⁴⁶ Uchwała RN Nr 27/2011 w sprawie uchwalenia Statutu z dnia 07.03.2011 r.

⁴⁷ Uchwała RN Nr 11/2017 dot. uchwalenia Statutu z dnia 16.05.2017 r.

⁴⁸ Zarządzenie nr 5/2011 Dyrektora IBA z dnia 28.03.2011 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego IBA.

⁴⁹ Zarządzenie nr 6/2012 Dyrektora IBA z dnia 10 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia Aneksu Nr 1 do Regulaminu Organizacyjnego IBA.

- Rady Naukowej IBA oraz Przedstawiciela Pracowników. Tekst jednolity Regulaminu Organizacyjnego został wprowadzony zarządzeniem Dyrektora⁵⁰;
- b) Regulamin pracy Instytutu, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora⁵¹ z zachowaniem wymogu określonego w art. 104² § 1 ustawy Kodeks pracy, tj. zaopiniowania przez Przedstawiciela Pracowników;
 - c) Regulamin wynagradzania w Instytucie, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora⁵² z zachowaniem wymogu określonego w art. 77² § 4 ustawy Kodeks pracy, tj. zaopiniowania przez Przedstawiciela Pracowników;
 - d) Regulamin Zakładowego Funduszu Nagród, wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora⁵³;
 - e) Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w IBA, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora⁵⁴ z zachowaniem wymogu określonego w art. 27 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, tj. po zaopiniowaniu przez Przedstawiciela Pracowników.

W Instytucie nie działają związki zawodowe. Reprezentantem spraw pracowniczych jest Przedstawiciel Pracowników. W dniu 25 listopada 2015 r. został wybrany nowy Przedstawiciel Pracowników na lata 2016-2020⁵⁵. [Akta kontroli str.1537-1696]

31. Istotną nieprawidłowością było nieustalenie przez Dyrektora Instytutu regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (dalej: Regulamin ZPA), co było niezgodne z art. 24 ust. 1a ustawy oib i naraziło Instytut i pracowników na ryzyka w tym zakresie.

Zastępca Dyrektora IBA wśród przyczyn nieustalenia regulaminu wymienił⁵⁶ zmiany kadrowe (przejście na emeryturę Rzecznika Patentowego, który prowadził prace nad przygotowaniem projektu), konieczność doprecyzowania skomplikowanego i wielorakiego katalogu dzieł powstających w Instytucie oraz przedłużające się dyskusje nad ostatecznym kształtem zapisów, szczególnie dotyczących udziału stron w przypadku komercjalizacji technologii wypracowanych w Instytucie. Zastępca Dyrektora IBA podał, że podpisana przez większość pracowników „Umowa o wynalazczość”, w zakresie nabywania autorskich majątkowych, zobowiązań obu stron wynikłych z przeniesienia autorskich praw majątkowych, zasad dodatkowego wynagrodzenia w przypadku skutecznej komercjalizacji utworów powstałych w ramach stosunku pracy, zabezpieczała Instytut jak i własność intelektualną poszczególnych pracowników.

Instytut, po zakończeniu czynności kontrolnych, podjął działania w celu usunięcia ww. nieprawidłowości. Zastępca Dyrektora poinformował, że został przygotowany projekt Regulaminu ZPA, który przekazano do członków Rady Naukowej w celu konsultacji i zebrania opinii i uwag. Na posiedzeniu w dniu 25 października 2018 r. Rada Naukowa, zgodnie z wymogiem art. 24 ust. 1a ustawy oib, pozytywnie zaopiniowała Regulamin ZPA w IBA⁵⁷. [Akta kontroli str. 1431,1697-1711]

32. Negatywnie należy ocenić obniżenie kategorii naukowej przez Instytut z B do C. Ten niekorzystny dla Instytutu wynik kategoryzacji jednostek naukowych skutkowało m.in. przyznaniem IBA w 2018 r. 50% dotacji statutowej.

W wyniku kategoryzacji jednostek naukowych, przeprowadzonej w 2017 r., Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją Nr 196/KAT/2017 przyznał Instytutowi kategorię naukową C, od której Instytut złożył

⁵⁰ Zarządzenie nr 3/2013 Dyrektora IBA z dnia 25 lutego 2013 r. w sprawie wprowadzenia tekstu jednolitego Regulaminu Organizacyjnego IBA.

⁵¹ Zarządzenie nr 14/2012 Dyrektora IBA z dnia 7 listopada 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy w IBA.

⁵² Zarządzenie nr 7/2013 Dyrektora IBA z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu wynagradzania w IBA.

⁵³ Zarządzenie nr 6/2013 Dyrektora IBA z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Zakładowego Funduszu Nagród w IBA.

⁵⁴ Zarządzeniem nr 1/2011 Dyrektora IBA z dnia 12 października 2015 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

⁵⁵ Zarządzenie Dyrektora nr 16/2015 z dnia 12.11.2015 r. w sprawie wyborów Przedstawiciela Pracowników Instytutu kadencji 2016-2020; Komunikat Komisji Wyborczej z dnia 19.11.2015 r.; Protokół z głosowania z dnia 25.11.2015 r.; Informacja o wyborze Przedstawiciela Pracowników z dnia 25.11.2015 r.

⁵⁶ Wyjaśnienia z dnia 10.07.2018 r. (str. 5).

⁵⁷ Uchwała RN Nr 16/2018 w sprawie zaopiniowania Regulaminu Zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi, prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych w IBA z dnia 25.10.2018 r.

odwołanie⁵⁸. Decyzja o kategorii naukowej została przez Ministra utrzymana⁵⁹. Podczas oceny przeprowadzonej w 2013 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał Instytutowi kategorię naukową C⁶⁰. W wyniku złożonego przez kierownictwo Instytutu odwołania Minister wydał w 2014 r. nową decyzję przyznającą kategorię naukową B⁶¹.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora⁶² *profil działalności Instytutu lokujący się pomiędzy nauką a przedsiębiorczością powoduje, że zastosowany do Instytutu algorytm oceny w znacznym stopniu umniejsza dorobek uzyskiwany w innych obszarach niż „osiągnięcia naukowe” (60% całego wyniku oceny). „Praktyczne efekty działalności naukowej i twórczej”, które stanowią 50% działalności Instytutu to tylko 20% całości oceny.*

Główną przyczyną uzyskania kategorii C przez Instytut była, w opinii Zastępcy Dyrektora Instytutu, konieczność współzawodniczenia w ramach Grupy Wspólnej Oceny z dużymi instytutami medycznymi (jak np. Centrum Onkologii, Wojskowy Instytut Medyczny, Instytut „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka”), które charakteryzuje duży udział samodzielnych pracowników mających możliwość publikowania studiów przypadków medycznych w danych specjalizacjach. Duże Instytuty mają możliwość uzyskiwania dodatkowych punktów w ocenie parametrycznej. Pomimo większej liczby osiągnięć naukowych i twórczych opracowanych w IBA w okresie poddanym ocenie, obniżenie przyznanej kategorii mogło być spowodowane podniesieniem wartości progowych poszczególnych parametrów (wspomniane jednostki współzawodniczące z IBA również wypracowały większy dorobek twórczy).

Zdaniem Kierownictwa Instytutu przyczyną niskiej oceny parametrycznej mogła być również zbyt późna reakcja na zmianę liczby pracowników zaangażowanych w realizację działań badawczych i badawczo-rozwojowych realizowanych w Instytucie. W okresie poprzedniej oceny parametrycznej Instytut realizował bardzo duży projekt B+R (POIG 1.1.2), który wymagał udziału większości pracowników w działaniach badawczych. Niekorzystny zbieg terminów zakończenia projektu (2015 r.) i oceny parametrycznej (koniec 2016 r.) spowodował, że wypracowany dorobek został rozłożony na większą liczbę pracowników naukowych niż miało to faktycznie miejsce. [Akta kontroli str. 1428-1429,1713-1760]

33. Przyznanie Instytutowi kategorii naukowej C pociąga za sobą konieczność powzięcia natychmiastowych działań naprawczych. Zgodnie z treścią art. 19 ust. 4 ustawy o zasadach finansowania nauki jednostka naukowa, która otrzymała kategorię C, mogła⁶³ złożyć wniosek o ponowną ocenę nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia przyznania kategorii C⁶⁴. Jednym z mających nastąpić działań naprawczych, zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora, jest przeprowadzenie wewnętrznej ewaluacji wliczania poszczególnych pracowników w poczet tzw. liczby N.

Zastępca Dyrektora podał⁶⁵, że po uzyskaniu decyzji podtrzymującej przyznanie Instytutowi kategorii C Kierownictwo zobowiązało pracowników do przedstawienia do końca czerwca 2018 r. projektu dzieł/utworów naukowych, które są na etapie przygotowania bądź w procesie publikacyjnym. Katalog ten ma być podstawą do oszacowania możliwości Instytutu poddania się kolejnej ocenie parametrycznej i uzyskania kategorii B. Informacje na temat już uzyskanych i planowanych prac naukowych, które będą stanowiły materiał do ponownej, kompleksowej oceny parametrycznej Instytutu, zostały przez pracowników przedstawione w wyznaczonym terminie.

W dniu 30 września 2018 r. Dyrektor Instytutu złożył do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek⁶⁶ o przyznanie środków na finansowanie kosztów restrukturyzacji Instytutu⁶⁷. Wniosek do MNiSW został wystosowany bez dołączonej opinii ministra nadzorującego instytut badawczy, co wymagane było przepisami

⁵⁸ Wniosek z dnia 6.12.2017 r

⁵⁹ Decyzja MNiSW Nr ODW-196/KAT/2018 z dnia 23.04.2018 r.

⁶⁰ Decyzja MNiSW Nr 210/KAT/2013 z dnia 23.10.2013 r.

⁶¹ Decyzja MNiSW Nr ODW-210/KAT/2014 z dnia 04.06.2014 r.

⁶² Wyjaśnienia nr 2 z dnia 10.07.2018 r. (str. 2).

⁶³ Dnia 1.10.2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 poz. 1668).

⁶⁴ Z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 87).

⁶⁵ Wyjaśnienia nr 2 z dnia 10.07.2018 r. (str. 3).

⁶⁶ Wniosek IBA do MNiSW z dnia 30.09.2018 r. Pismo IBA do MPiT z dnia 4.10.2018 r. ws. zaopiniowania wniosku.

⁶⁷ Zgodnie z treścią art.19 ust. 3a ustawy o zasadach finansowania nauki (Dz.U. z 2018 r. poz. 87) „Jednostka naukowa, której została przyznana kategoria naukowa C, może otrzymać dotacje na finansowanie kosztów restrukturyzacji w okresie nie dłuższym niż 2 lata po roku przyznania tej kategorii.”

18 ust. 5 pkt 3 ustawy o zasadach finansowania nauki. Brak opinii Ministra Przedsiębiorczości i Technologii był jedną z przyczyn negatywnej opinii Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do wniosku⁶⁸. Wniosek został pozytywnie zaopiniowany przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii⁶⁹. W dniu 5 listopada 2018 r. Dyrektor IBA wystąpił do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o ponowne rozpatrzenie, załączając m.in. poświadczoną kopię pozytywnej opinii Ministra Przedsiębiorczości i Technologii do wniosku⁷⁰. Decyzją nr 4278/E-231/R/2-018 z dnia 5 grudnia 2018 r. Minister odmówił przyznania dotacji celowej na pokrycie kosztów restrukturyzacji w latach 2018 – 2019.

[Akta kontroli str.1429,1449,1455-1466,1761-1788, 2595-2598]

34. IBA w 2017 r. uzyskał 4 patenty, dokonał 3 zgłoszeń patentowych, zamieścił 10 publikacji w punktowanych czasopismach naukowych, sporządził 2 monografie i 3 materiały konferencyjne.

[Akta kontroli str.1817-1825]

35. Kluczowym warunkiem dla prawidłowej realizacji zadań podstawowych Instytutu, określonych w art. 2 ustawy oib, jest zapewnienie i utrzymanie odpowiedniej, wysoko wykwalifikowanej kadry naukowej i jej rozwój. W 2017 r. w Instytucie zatrudnionych było ogółem 132 pracowników. Z tej liczby 20,4% stanowili pracownicy naukowcy, 6,8% – pracownicy badawczo-techniczni, 37,1% – pracownicy inżynieryjno-techniczni. Są to pracownicy zatrudnieni przy realizacji badań naukowych i ich udział w ogólnej liczbie pracowników IBA wyniósł w 2017 r. 64,3%. W 2016 r. udział ten wynosił 64,9%, zaś w 2015 r. 63,8 %. W tych latach liczba pracowników realizujących badania naukowe pozostawała na ustabilizowanym poziomie. Na koniec pierwszej połowy 2018 r. udział pracowników zatrudnionych przy realizacji badań naukowych w ogólnej liczbie pracowników zmalał i wynosił 63,28%. Zatrudnienie w grupie pracowników administracyjno-ekonomicznych utrzymywało się na stałym poziomie i stanowiło w latach 2015-2017 odpowiednio 21%, 21% i 20% zatrudnienia ogółem. Wszyscy pracownicy IBA byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.

Zatrudnienie pracowników naukowych Instytutu w 2017 r., w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i w porównaniu do 2016 r. pozostawało na takim samym poziomie (27), przy czym w poszczególnych kategoriach zatrudnienia miały miejsce zarówno zwiększenia, jak i zmniejszenia stanu zatrudnienia. I tak, zwiększyło się zatrudnienie na stanowisku adiunkta (o 4 etaty) oraz zmniejszyło na stanowisku asystenta (o 4 etaty). Zwiększenie liczby adiunktów związane było z awansowaniem pracowników i jednoczesnym zmniejszeniem liczby asystentów. W okresie od 1 stycznia do 6 lipca 2018 r. zmniejszyła się liczba pracowników naukowych m.in. w związku z odejściem z pracy na emeryturę 2 profesorów. Obecnie w Instytucie nie jest zatrudniony ani jeden profesor.

Pozyskanie wysoko wykwalifikowanej kadry jest jednym z największych wyzwań stojących przed Kierownictwem Instytutu. Powinno ono podjąć wszelkie możliwe działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności IBA dla naukowców, tak aby Instytut mógł realizować stojące przed nim zgodnie z ustawą oib oraz Statutem zadania oraz aby zmniejszająca się liczba pracowników naukowych, związana np. z przechodzeniem na emeryturę, mogła zostać zastąpiona przez nowych pracowników naukowych.

[Akta kontroli str. 2099-2121]

36. Liczba pracowników Instytutu ogółem zmniejszyła się w 2017 r. względem 2016 r. o 1,5% (2 osoby), a względem 2015 r. o 6% (9 osób). W pierwszej połowie 2018 r. liczba pracowników ogółem zmniejszyła się względem 2017 r. o 3% (4 osoby).

Stan i strukturę zatrudnienia w badanym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	06.07.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
I.	Stan zatrudnienia ogółem, w tym:	128	132	134	141
	Pracownicy naukowcy, w tym:	25	27	27	28
	- na stanowisku profesora zwyczajnego	0	0	0	0
1.	- na stanowisku profesora nadzwyczajnego	0	2	2	2
	- na stanowisku profesora wizytującego	0	0	0	0
	- na stanowisku adiunkta	15	15	11	11

⁶⁸ Arkusz oceny wniosku o przyznanie dotacji na działalność statutową na lata 2018-2019 ID: 422240.

⁶⁹ Postanowienie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii nr 5/R/18 z dnia 24.10.2018 r.

⁷⁰ Pismo IBA z dnia 5.11.2018 r. do Departamentu Nauki MNiSW.

	- na stanowisku asystenta	10	10	14	15
2.	Pracownicy badawczo-techniczni	7	9	9	9
3.	Pracownicy inżyniersko-techniczni	49	49	51	53
4.	Pracownicy administracyjno-ekonomiczni	27	27	29	30
5.	Pracownicy biblioteczni i pracownicy dokumentacji naukowej	3	3	3	4
6.	Pracownicy na stanowiskach robotniczych.	14	14	12	14
7.	Pracownicy na stanowiskach obsługi i innych.	1+2 (sz)	1+2 (sz)	1+2 (sz)	1+2(sz)

(sz) – służba zdrowia

[Akta kontroli str. 2099]

37. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora⁷¹ w latach 2015-2017 (kadencja poprzedniego dyrektora IBA) nie było perspektywicznych dokumentów w zakresie rozwoju kadry, wprowadzono praktyczne rozwiązania mające na celu inwestowanie w rozwój młodej kadry naukowej poprzez indywidualne podejście do każdego pracownika naukowego. W tym okresie umożliwiono i zachęciano pracowników naukowych do włączania się w programy studiów doktoranckich realizowanych na wyższych uczelniach. W studiach doktoranckich brało udział 6 osób, z których w 2017 r. 3 uzyskały stopień doktora i nadal stanowią kadrę naukową Instytutu. Dwie kolejne osoby planują uzyskać stopień doktora w 2018 r. Jedna osoba uczestniczy w nowym programie zainicjowanym przez MNiSW, tzw. doktoracie wdrożeniowym. W maju 2018 r. jeden z adiunktów Instytutu uzyskał stopień doktora habilitowanego. W ramach kontynuowania praktyki promowania pracowników naukowych Instytutu i zachęcania do rozwoju osobistych karier naukowych planowane jest złożenie kolejnych wniosków o nadanie stopnia doktora habilitowanego przez adiunktów zatrudnionych w IBA. Dwie osoby zgłosiły swoje kandydatury do udziału w programie doktoratu wdrożeniowego realizowanego przez uczelnie wyższe współpracujące z Instytutem. Ponadto, od wielu lat Dyrekcja Instytutu popiera inicjatywę pracowników naukowych (adiunktów) opieki naukowej nad realizacją i w niektórych przypadkach również promocją prac licencjackich/inżynierskich oraz magisterskich. Części eksperymentalne tych prac są często realizowane w laboratoriach Instytutu, a wyróżniający się studenci po uzyskaniu tytułu zawodowego mają możliwość podjęcia zatrudnienia w Instytucie zasilając kadrę naukową. Podobny schemat występował przy praktykach studenckich, odbywających się cyklicznie w IBA. Taki proces w opinii Zastępcy Dyrektora zapewnia stałą możliwość pozyskiwania kadry naukowej oraz zapełnia lukę powstającą po pracownikach odchodzących z Instytutu.

[Akta kontroli str.1424,1483-1484]

38. Komisja Organizacyjno-Kadrowa Rady Naukowej zakończyła ostatnią ocenę dorobku naukowego i technicznego pracowników w dniu 5 czerwca 2018 r. i przedstawiła wyniki oceny Radzie Naukowej. Tryb prowadzenia w Instytucie oceny okresowej dorobku naukowego i technicznego pracowników określony został w *Regulaminie oceny dorobku pracowników naukowych i badawczo-technicznych obowiązującym w IBA w Warszawie*, wprowadzonym z dniem 31 stycznia 2013 r. zarządzeniem Dyrektora⁷². Ostatnia ocena dorobku naukowego i technicznego objęła 25 pracowników naukowych (oceniany dorobek z lat 2016-2017) oraz 7 pracowników badawczo-technicznych (oceniany dorobek z lat 2016-2017). W wyniku oceny wszyscy pracownicy otrzymali ocenę pozytywną⁷³. Nie były oceniane trzy osoby, z których jedna nie jest już pracownikiem Instytutu, a dwie przebywają na urloпах wychowawczych lub macierzyńskich. Stwierdzono, że przy ocenie dorobku przeprowadzonej za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. Rada Naukowa nie sporządziła Kart oceny dorobku naukowego i technicznego pracowników, co było niezgodne z ust. 9 ww. Regulaminu⁷⁴.

[Akta kontroli str.1873-2012,1443]

39. W badanym okresie w Instytucie działała Rada Naukowa VII i VIII kadencji. Wybory do Rad Naukowych zostały przeprowadzone prawidłowo.

Od 1 stycznia 2017 r. do 14 września 2017 r. w Instytucie działała Rada Naukowa VII kadencji na lata 2016-2020. Zasady i tryb wyborów został określony przez Dyrektora Instytutu w *Regulaminie wyborów do Rady*

⁷¹ Wyjaśnienia z dnia 10.07.2018 r.

⁷² Zarządzenie Nr 1/2013 z dnia 31.01.2013 r. ws. okresowych ocen pracowników naukowych i badawczo-technicznych IBA.

⁷³ Protokół Komisji ds. okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego pracowników naukowych i badawczo-technicznych z dnia 5.06.2018 r.

⁷⁴ Wyjaśnienia z dnia 25.07.2018 r.

Naukowej IBA VII kadencji na lata 2016-2020⁷⁵. Wybory do Rady Naukowej VII kadencji przeprowadziła Komisja Wyborcza powołana przez Dyrektora IBA⁷⁶. Wybory zostały przeprowadzone zgodnie z Regulaminem.

W okresie od 14 września 2017 r. w Instytucie działała Rada Naukowa VIII kadencji na lata 2017-2021. Zasady i tryb wyborów został określony przez Dyrektora Instytutu w *Regulaminie wyborów do Rady Naukowej IBA VIII kadencji na lata 2017-2021*⁷⁷. Wybory do Rady Naukowej VIII kadencji przeprowadziła Komisja Wyborcza powołana przez Dyrektora IBA⁷⁸. Wybory zostały przeprowadzone zgodnie z Regulaminem.

Na pierwszym posiedzeniu Rady Naukowej VII kadencji, które odbyło się w dniu 7 lipca 2016 r., nastąpiło ukonstytuowanie się władz Rady Naukowej⁷⁹. Tryb pracy Rady Naukowej VII Kadencji został przez nią ustalony w *Regulaminie Rady Naukowej IBA* przyjętym na drugim posiedzeniu Rady, które odbyło się w dniu 25 października 2016 r.⁸⁰

Rada Naukowa VIII Kadencji ukonstytuowała się na pierwszym posiedzeniu w dniu 14 września 2017 r. na którym wyłoniono Prezydium Rady oraz uchwalono *Regulamin Rady Naukowej IBA*⁸¹.

Na podstawie analizy dokumentacji, uchwał oraz treści protokołów z posiedzeń Rady Naukowej stwierdzono, że wszystkie działania Rady VII i VIII kadencji dotyczyły zadań wymienionych w art. 29 ust. 2 ustawy oib.

[Akta kontroli str. 2041-2098]

40. Negatywnie należy ocenić, że w Instytucie nie zapewniono ciągłości działania Komisji Dyscyplinarnej. Naraziło to Instytut na ryzyko niepodjęcia niezwłocznych i niezbędnych działań w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

W dniu 28 marca 2017 r. Rada Naukowa IBA dokonała wyboru trzech członków Komisji Dyscyplinarnej. W związku ze zmianami kadrowymi w IBA w dniu 8 lutego 2018 r. Rada Naukowa uzupełniła skład Komisji Dyscyplinarnej. Kadencja poprzedniej Komisji Dyscyplinarnej wygasła w dniu 27 listopada 2016 r. Przez okres 4 miesięcy w IBA nie działała komisja dyscyplinarna.

[Akta kontroli str. 2041-2098]

41. Negatywnie należy ocenić fakt, że wystąpiły dwa okresy, kiedy nie zapewniono w Instytucie ciągłości działania Rzecznika Dyscyplinarnego oraz to, że powołany Rzecznik Dyscyplinarny nie spełniał wymogu określonego w art. 57 ust. 1 ustawy oib, tj. nie posiadał stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Rzecznik Dyscyplinarny w IBA został powołany przez Radę w dniu 28 marca 2017 r. Kadencja poprzedniego Rzecznika wygasła w dniu 27 listopada 2016 r. Przez okres 4 miesięcy nie działał w Instytucie Rzecznik Dyscyplinarny. W dniu 8 lutego 2018 r., w związku ze zmianami kadrowymi w IBA, Rada Naukowa powołała nowego Rzecznika Dyscyplinarnego. Nowo powołany rzecznik dyscyplinarny, posiadający stopień naukowy doktora, nie spełniał wymogu określonego w art. 57 ust 1 ustawy oib.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora⁸², przerwa w kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego oraz Komisji Dyscyplinarnej spowodowana była niezamierzonym rozminięciem się terminów kończącej się kadencji Rzecznika Dyscyplinarnego a kolejnym posiedzeniem Rady Naukowej IBA VII kadencji. W tym okresie ani w całej historii Instytutu nie było zdarzeń natury dyscyplinarnej wymagających zaangażowania Rzecznika Dyscyplinarnego.

Z dniem 4 lipca 2018 r. osoba pełniąca funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego przeszła na emeryturę. Negatywnie należy ocenić, że niezwłocznie nie został powołany w Instytucie Rzecznik Dyscyplinarny.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora⁸³ na najbliższym posiedzeniu Rady Naukowej kierownictwo Instytutu proponuje do pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego kandydaturę osoby posiadającej stopień doktora habilitowanego.

⁷⁵ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora IBA nr 03/2016 z dnia 29.01.2016 r.

⁷⁶ Zarządzenia Dyrektora IBA nr 03/2016 z dnia 29.01.2016 r.

⁷⁷ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora IBA nr 04/2017 z dnia 28.06.2017 r.

⁷⁸ Zarządzenia Dyrektora IBA nr 04/2017 z dnia 28.06.2017 r.

⁷⁹ Protokół z 1 posiedzenia Rady Naukowej IBA z dnia 7.07.2016 r.

⁸⁰ Protokół z 2 posiedzenia Rady Naukowej IBA z dnia 25.10.2016 r.

⁸¹ Protokół z 1 posiedzenia Rady Naukowej IBA z dnia 14.09.2017 r., Uchwała nr 01/2017 dot. Regulaminu Rady Naukowej IBA.

⁸² Wyjaśnienia z dnia 10.07.2018 r.

⁸³ Wyjaśnienia nr 3 z dnia 13.07.2018 r.

Na posiedzeniu w dniu 25 października 2018 r. Rada Naukowa powołała na rzecznika dyscyplinarnego osobę posiadającą stopień naukowy doktora habilitowanego⁸⁴. [Akta kontroli str. 1427,1437-1438, 2013-2040]

42. Prace realizowane w ramach działalności podstawowej i dodatkowej były zgodne z przedmiotem działania określonym w Statucie IBA.

Przedmiot działalności podstawowej oraz szczegółowy zakres działania Instytutu określony był w § 4 ust. 1-4 Statutu, natomiast przedmiot działalności innej niż podstawowa w § 4 ust. 5 Statutu. Kontrola dokumentacji dotyczącej działalności podstawowej i innej niż podstawowa⁸⁵ wykazała, że zakres i tematy wszystkich objętych analizą prac zgodne były z zadaniami określonymi w Statucie. [Akta kontroli str. 37-92]

C. JAKOŚĆ ZARZĄDZANIA INSTYTUTEM

W Instytucie wdrożono istotne elementy systemu zarządzania. Ich przegląd wskazuje na konieczność wzmocnienia w obszarze infrastruktury etycznej oraz prowadzenia wewnętrznych przeglądów (samooceny) systemu zarządzania.

Opracowano misję działania Instytutu. Stanowiła ona podstawę systemu planowania w IBA, obejmującego m.in. kierunkowe plany tematyczne badań naukowych oraz roczny plan działalności. Zapewnione zostało monitorowanie realizacji celów.

Procesy zarządzania w Instytucie były wspierane przez wprowadzone przez Dyrektora mechanizmy i instrumenty, na które składały się: wewnętrzne regulacje, utrzymywany system zarządzania jakością, narzędzia informatyczne i rozwiązania organizacyjne. W ramach systemu zarządzania jakością Instytut realizuje politykę jakości w zakresach właściwych dla jego działania, zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia (Dobra Praktyka Wytwarzania, Dobra Praktyka Laboratoryjna) oraz wymaganiami systemu zarządzania jakością wg normy ISO 9001. Działania w tym obszarze koordynowane były przez Centrum Zapewnienia Jakości (CZJ) IBA.

Wdrożono mechanizmy nadzoru nad oszczędnym, efektywnym i skutecznym wykonywaniem zadań, mechanizmy służące utrzymaniu ciągłości działania na wypadek nieprzewidzianych wydarzeń oraz zapewnieniu bezpieczeństwa danych i systemów informatycznych.

Stan prawny nieruchomości Instytutu był uregulowany. Dla wszystkich obiektów budowlanych IBA prowadzone były książki obiektów budowlanych oraz realizowano kontrole w myśl przepisów Prawa Budowlanego.

Nieprawidłowością było nieopracowanie *Perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej*, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy oib.

Należy pozytywnie odnotować, że wiele istotnych aspektów systemu zarządzania, w tym redefinicja celów, optymalizacja procesów, redukcja kosztów, zostało zidentyfikowanych i poddanych analizie przez Instytut oraz ujętych przez Dyрекcję IBA w planie restrukturyzacji. Zostały one pozytywnie zaopiniowane przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii.

43. Misja Instytutu została sformułowana w Polityce Jakości IBA⁸⁶ oraz na stronie www.iba.waw.pl w zakładce „O Instytucie-Instytut dzisiaj”. W praktyce misja Instytutu jest również przedstawiana publicznie w czasie wystąpień Dyrekcji na konferencjach krajowych i międzynarodowych.

Misją Instytutu Biotechnologii i Antybiotyków jest:

- prowadzenie badań naukowych w zakresie biotechnologii oraz opracowywanie i wdrażanie technologii antybiotyków, jak również innych substancji biologicznie czynnych;
- umacnianie obrazu i pozycji Instytutu w środowisku naukowym i na rynku farmaceutycznym;
- upowszechnianie polityki jakości w zakresie działania Instytutu.

[Akta kontroli str. 2211-2212,2275-2276]

⁸⁴ Uchwała RN Nr 14/2018 z dnia 25.10.2018 r.

⁸⁵ Statut IBA, Plan finansowy na 2017 r. i 2018 r. Sprawozdanie Dyrektora z wykonania zadań w 2017 r. oraz informacje udzielone przez Dyrektora Instytutu. Analizą objęto prace naukowe i badawczo-rozwojowe ujęte w Planach rzeczowo-finansowych na 2017 r. i 2018 r. Sprawozdaniu z działalności IBA w 2017 r. i zestawieniu projektów naukowych Instytutu.

⁸⁶ Polityka Jakości IBA z dnia 2.02.2018 r.

44. Negatywnie należy ocenić to, że Instytut nie opracował perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej. Stanowi to naruszenie art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy oib, a z zarządczego punktu widzenia – jest istotną słabością systemu zarządzania Instytutem.

Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej zostały opracowane przez poprzednią Dyрекcję Instytutu i obowiązywały do 2015 r. Zastępca Dyrektora wyjaśnił⁸⁷, że w 2016 r. pojawiły się pierwsze zapowiedzi gruntownej i fundamentalnej reformy nie tylko instytutów badawczych, ale również otoczenia prawnego ich funkcjonowania. Kolejny rok przyniósł zmianę projektu ustawy w kierunku powstania sieci Badawczej Łukasiewicz łączącej 38 instytutów badawczych. W tak zarysowanej sytuacji Dyrekcja skupiła się na formowaniu planów krótkoterminowych, których założenia były przedstawiane w rocznych sprawozdaniach z działalności – w sprawozdaniu za rok 2017 (...) [Akta kontroli str.1313-1348]

45. W Instytucie określono kierunkowe plany tematyczne badań naukowych i prac rozwojowych. Są one zawarte w szczegółowym planie rzeczowo-finansowym na dany rok, który obejmuje strukturę działalności naukowo-badawczej, działalności usługowej, produkcji. Kierunkowe plany są przedstawiane Radzie Naukowej w roku poprzedzającym do zaopiniowania, w myśl art. 29 ust. 1 pkt 5 ustawy oib. Plany zadań na 2017 r. i 2018 r. zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową⁸⁸. [Akta kontroli str. 121-148]

46. Kierownictwo Instytutu monitorowało osiągnięcie celów.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora IBA⁸⁹, monitoring celów prowadzony był na bieżąco przez kierowników poszczególnych zadań oraz kierowników komórek merytorycznych, poprzez spotkania z poszczególnymi liderami grup roboczych. Dyrekcja odbywa cykliczne spotkania z kierownikami komórek merytorycznych, na których na bieżąco omawia postępy w kluczowych tematach. Na koniec roku przygotowywane są przez kierowników tematów sprawozdania z realizacji poszczególnych zadań umieszczonych w harmonogramie realizacji danego tematu. Na początku kolejnego roku kalendarzowego odbywa się komisyjny odbiór prac, na którym omawia się stopień realizacji poszczególnych zadań. Komisja na tej podstawie rekomenduje Dyrektorowi Instytutu kontynuowanie lub zamknięcie danego tematu badawczego oraz rozlicza prowadzących prace. W przypadku projektów zewnętrznych sporządzane są sprawozdania roczne lub końcowe, które podlegają ocenie merytorycznej i finansowej przez instytucje, które finansują dany projekt. Na każdym etapie realizacji zadań badawczo-rozwojowych działa kontrola merytoryczna ze strony kierowników zakładów badawczych i osób odpowiedzialnych za realizację tych zadań w celu dokonania oceny możliwości ich wykonania zgodnie z założeniami przedstawionymi w arkuszach informacyjnych planowanych zadań. W przypadku uzyskania wyników, które wskazują na duże prawdopodobieństwo niepowodzenia, kontynuowanie takich zadań jest wstrzymywane w porozumieniu z Dyrekcją IBA.

[Akta kontroli str.1416,1438, 2145-2152]

47. Wdrożono procedury oceny ryzyka w obszarach objętych właściwością Centrum Zapewnienia Jakości⁹⁰. Dotyczą one prowadzonej przez Instytut działalności usługowej. Ponadto, w niektórych projektach naukowych ryzyko oceniane jest na etapie składania wniosku (oszacowanie praktycznych zdolności Instytutu do zrealizowania danego projektu), a następnie monitorowanie w trakcie trwania poprzez osiągnięcie zapisanych w projekcie tzw. kamieni milowych⁹¹). [Akta kontroli str. 1416,2278]

48. Poza Procedurą antymobbingową⁹² w Instytucie nie wdrożono innych regulacji promujących postawy etyczne wśród pracowników Instytutu.

Procedura antymobbingowa została wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora z 7 września 2015 r. Fakt zapoznania się z Zarządzeniem każdy z pracowników był zobowiązany potwierdzić podpisem na oświadczeniu. Analizie w tym zakresie poddano 14 ze 129 teczek dokumentacji osobowej pracowników Instytutu z różnych komórek organizacyjnych i stwierdzono spełnienie w/w obowiązku przez wszystkich pracowników, których dokumentacja kadrowa była badana.

⁸⁷ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r.

⁸⁸ Uchwała nr 02/2016 z dnia 29.08.2016 r. oraz Uchwała nr 02/2017 z dnia 14.09.2017 r.

⁸⁹ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r. oraz z dnia 13.07.2018 r.

⁹⁰ Zarządzenie Rzykiem w Jakości –I/SOP/PJ/06-00/35, Narzędzia i metody analizy ryzyka –I/SOP/IJ/06-00/35/01.

⁹¹ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r. (str. 2)

⁹² Zarządzenie Nr 10/2015 z dnia 7.09.2015 r. w sprawie ustalenia procedury antymobbingowej w IBA.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora⁹³ w historii Instytutu nie odnotowano zdarzeń naruszających bądź kwestionujących postawę etyczną pracowników. W Instytucie prowadzona jest polityka otwartych drzwi. Wszyscy pracownicy mają łatwy dostęp do przełożonych i dyrekcji, do których mogą zwracać się w przedmiotowych kwestiach⁹⁴.

Należy rozważyć wzmocnienie infrastruktury etycznej Instytutu poprzez, przykładowo, zobowiązanie pracowników do stosowania Kodeksu Etyki Pracownika Naukowego⁹⁵, zapewnienie cyklicznych szkoleń/seminariów itp. poświęconych zagadnieniom etycznym i dostosowanych do specyfiki organizacji jaką jest instytut badawczy, zapewnienie bezpiecznego i anonimowego sposobu zgłaszania przypadków naruszania norm etycznych w Instytucie. [Akta kontroli str. 1415, 2153-2162]

49. Ustalono, że Instytut nie posiada regulacji wewnętrznych dotyczących zasad i warunków wykonywania dodatkowego zatrudnienia przez pracowników IBA. Należy zauważyć, że nie jest to wymogiem ustawy oib, jednakże z uwagi na istotność przestrzegania przepisów w tym zakresie oraz konsekwencje ich naruszenia należy rozważyć wprowadzenie wewnętrznych uregulowań jako dodatkowego mechanizmu wspierającego pracowników w stosowaniu tych norm.

50. Dyrektor IBA, jego Zastępca oraz Główny Księgowy spełnili obowiązek podpisania umowy o zakazie konkurencji w czasie trwania stosunku pracy, określony w art. 28 ust. 3 ustawy oib. Członkowie Kierownictwa Instytutu zostali zobowiązani do uzyskania pisemnej zgody Dyrektora IBA na podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenie działalności gospodarczej.

Spełnienie określonego w art. 47 ust. 5 i 7 ustawy oib obowiązku zawarcia, w czasie trwania stosunku pracy, umowy o zakazie konkurencji zweryfikowano poprzez analizę akt osobowych 18 pracowników, tj. 21% pracowników, których dotyczył zakaz działalności konkurencyjnej względem Instytutu⁹⁶. Ustalono, że w badanej grupie wszyscy pracownicy spełnili obowiązek podpisania umowy o zakazie konkurencji.

W okresie kontroli jedna osoba posiadała uzyskaną wcześniej zgodę na dodatkowe zatrudnienie⁹⁷. Po powołaniu w 2018 r. Dyrektor Instytutu uzyskał zgodę Ministra Przedsiębiorczości i Technologii na kontynuowanie rozpoczętego wcześniej dodatkowego zatrudnienia⁹⁸. [Akta kontroli str. 2163- 2210]

51. W IBA wdrożono istotne mechanizmy zarządzania jakością.

W ramach systemu zarządzania jakością Instytut realizuje politykę jakości w zakresach właściwych dla jego działania, zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań Dobrej Praktyki Wytwarzania (GMP)⁹⁹, Dobrej Praktyki Laboratoryjnej (GLP) oraz wymaganiami systemu zarządzania jakością wg normy ISO 9001.

Działania w tym obszarze koordynowane były przez Centrum Zapewnienia Jakości (CZJ) IBA, które nadzoruje i koordynuje działania związane z zapewnieniem jakości wszystkich etapów procesu wytwarzania i kontroli produktu leczniczego, dla którego jest podmiotem odpowiedzialnym i wytwórcą. CZJ nadzoruje także działania związane z zapewnieniem jakości badań kontroli jakości, zlecanych IBA przez wytwórców w ramach umów kontraktowych. W poszczególnych komórkach organizacyjnych, działających w oparciu o wprowadzone systemy zarządzania jakością (Dobrej Praktyki Wytwarzania, Dobrej Praktyki Laboratoryjnej), większość procesów jest opisana. Wdrożone procedury zmieniają się z wykorzystaniem analizy ryzyka oraz przez formularze zmian. Wymagania takie wynikają z zewnętrznych regulacji np. ustawy prawo farmaceutyczne lub otrzymanych certyfikatów np. ISO 9001:2015. [Akta kontroli str. 2275-2314]

⁹³ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r.

⁹⁴ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r.

⁹⁵ Opracowany przez Komisję do spraw etyki w nauce i uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk w dniu 1 grudnia 2016 r.(wyd. II).

⁹⁶ Co 5 osoba z Wykazu pracowników IBA, którzy podpisali umowy o zakazie konkurencji i dodatkowym zatrudnieniu, tj. Pracownicy: naukowci, inżynierijno-techniczni oraz badawczo-techniczni.

⁹⁷ Wniosek o wyrażenie zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia z dnia 8.04.2016 r. z uzyskaną zgodą.

⁹⁸ Wniosek o wyrażenie zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia z dnia 1.06.2016 r. wraz z uzyskaną zgodą.

Pismo DNP znak DNP.IV.0111.5.5.2018 z dnia 28.02.2018 r. Zgoda Ministra Przedsiębiorczości i Technologii na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia przez Dyrektora z dnia 27.03.2018 r.

⁹⁹ Dz.U. z 2015 r. poz. 1979.

52. Dyrektor IBA wyjaśnił¹⁰⁰, że na poziomie administracyjnym zarządzanie w Instytucie bazuje na Zarządzeniach Dyrektora, pismach okólnych, powstających w oparciu o ustalone regulaminy. W zakresie zamówień, spraw kadrowych, księgowości wykorzystywane są opracowane formularze oraz schemat obiegu dokumentów (od wniosku komórki merytorycznej do akceptacji dyrektora).

W obszarze komunikacji wewnętrznej, w opinii Dyrektora IBA, ważnym elementem zarządzania w Instytucie są cykliczne spotkania kadry kierowniczej. Na poziomie administracyjnym w sprawach bieżących spotkania odbywają się codziennie. Na płaszczyźnie Dyrektor – Kierownicy komórek merytorycznych spotkania odbywają się planowo raz w miesiącu lub doraźnie w przypadku pilnych spraw. Ponadto, w IBA funkcjonuje wewnętrzna poczta elektroniczna (serwer poczty elektronicznej), która zapewnia pracownikom przepływ informacji (w tym dystrybucję instrukcji, decyzji, procedur). [Akta kontroli str. 1431-1432]

53. Publikacje naukowe są dla pracowników, w szczególności kadry naukowej oraz pracowników działu informacji naukowej, podstawowym źródłem bieżących informacji, pozwalającym na realizację powierzonych zadań. Dodatkowo istotnym źródłem danych są patenty.

Instytut zapewnia pracownikom dostęp do wymienionych źródeł informacji poprzez możliwość korzystania z baz platformy narodowej (Wirtualna Biblioteka Nauki). Ponadto pracownicy Instytutu korzystają z bazy literaturowej udostępnianej w ramach konsorcjum Nature. Bazy te umożliwiają dostęp do najnowszych danych publikowanych w czasopiśmie naukowych obejmujących obszary tematyczne powiązane z kierunkami badań prowadzonych w IBA. W pracy naukowo-badawczej pracownicy Instytutu korzystają również z zasobów bibliotek krajowych uczelni i instytutów. Pracownicy Instytutu mają możliwość korzystania z bazy informacji patentowych Delphion¹⁰¹. [Akta kontroli str. 1418]

54. Wdrożone w Instytucie narzędzia komunikacji zewnętrznej, tj. Portal Instytutu oraz Biuletyn Informacji Publicznej zapewniają dostęp do pełnych i aktualnych informacji dotyczących IBA. Na przedmiotowych stronach internetowych znajdują się informacje m.in. na temat działalności Instytutu, wydarzeń, osiągnięć w poszczególnych latach, informacje dotyczące dorobku naukowego pracowników oraz dane kontaktowe osób odpowiedzialnych za poszczególne dziedziny działalności. Informacje znajdujące się na powyższych stronach są na bieżąco aktualizowane. [Akta kontroli str. 2211-2216]

55. Kierownictwo Instytutu postanowieniami Regulaminu organizacyjnego IBA zapewniło podział obowiązków, uprawnień i zakres odpowiedzialności pracowników. Przed przystąpieniem do pracy pracownik otrzymuje zakres czynności, który stanowi integralną część umowy o pracę¹⁰².

Jednakże, jako niewystraszający należy ocenić nadzór nad wdrożeniem zasad podziału obowiązków. Analiza 14 ze 128 teczek dokumentacji osobowej pracowników Instytutu wykazała, że w 2 przypadkach stwierdzono brak zakresu czynności, w czterech przypadkach – brak aktualnego zakresu czynności¹⁰³. Wyjaśniono¹⁰⁴, że brak aktualnych zakresów czynności wystąpił u osób, u których historia zatrudnienia w ostatnim czasie została zmieniona. Wszystkie zakresy czynności zostały uzupełnione do dnia 12 lipca 2018 r.¹⁰⁵.

We wszystkich skontrolowanych aktach osobowych znajdowały się wymagane regulacjami wewnętrznymi oświadczenia pracowników o zapoznaniu się z obowiązującymi w IBA regulaminami wewnętrznymi i procedurami¹⁰⁶. [Akta kontroli str.1577,1609-1611,2101-2108,2123-2144]

56. Kierownictwo Instytutu prowadziło działania mające na celu ochronę własności Instytutu oraz majątku powierzonego Instytutowi.

Budynek Instytutu ochraniający jest całodobowo przez firmę ochroniarską wybraną w wyniku przetargu nieograniczonego¹⁰⁷. Otoczenie wewnętrzne Instytutu jest monitorowane całodobowo przez system kamer, brama wjazdowa oraz podwórze są dodatkowo automatycznie zamykane oraz prowadzona jest ewidencja

¹⁰⁰ Wyjaśnienia z dnia 10.07.2018 r.

¹⁰¹ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r.

¹⁰² Przepis § 11 ust. 1 Regulaminu organizacyjnego oraz § 6 ust. 1 pkt 1 Regulaminu pracy IBA.

¹⁰³ Informacja dot. przeglądu akt osobowych wybranych losowo pracowników.

¹⁰⁴ Wyjaśnienia Zastępcy Kierownika Działu Organizacyjno-Administracyjnego.

¹⁰⁵ Tabela – Przegląd akt osobowych wybranych losowo pracowników z dnia 12.07.2018 r.

¹⁰⁶ Regulaminy: Pracy, Wynagradzania, Zakładowego Funduszu Nagród oraz Procedura Antymobbingowa.

¹⁰⁷ Umowa z dnia 4 kwietnia 2017 r. nr 26/103/2017.

wejść i wyjść do/z Instytutu. Wejścia wewnętrzne na poszczególne piętra są zamknięte (otwierane przez ochronę lub kodem). Osobą odpowiedzialną za powyższy zakres w Instytucie jest Kierownik Działu Technicznego.

System p-poż. oparty jest na czujkach dymu rozmieszczonych na każdym piętrze podłączonych do centrali pożarowej znajdującej się na portierni. Na portierni znajdują się także inne urządzenia alarmujące np. przekroczenie temperatury transformatora, awaria pracy central wentylacyjnych, awaria kotłów gazowych czy wyciek gazu w niektórych pomieszczeniach. Na konserwację systemu sygnalizacji Instytut ma podpisaną umowę ze specjalistyczną firmą¹⁰⁸. [Akta kontroli str. 1416-1417,2217-2238]

57. W Instytucie zostały wdrożone mechanizmy służące zapewnieniu bezpieczeństwa danych i systemów informatycznych¹⁰⁹. Na wszystkich komputerach systemy operacyjne aktualizowane są na bieżąco, zainstalowane zostały także oprogramowania antywirusowe. [Akta kontroli str.1477-1478]

58. Zasoby Instytutu podlegają ochronie administracyjnej. Mienie Instytutu podlega corocznemu ubezpieczeniu od wszelkich ryzyk, które obejmuje budynek i budowle, maszyny, urządzenia i wyposażenie biurowe oraz aparaturę laboratoryjną. Zakłady badawcze, wykonujące usługi na zewnątrz (Zakład Analizy Chemicznej oraz Zakład Analizy Mikrobiologicznej) są ubezpieczone z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (OC). Zakładowa Poradnia Opieki Zdrowotnej posiada ubezpieczenie OC od prowadzonej działalności leczniczej¹¹⁰. [Akta kontroli str.1417]

59. W Instytucie istnieją mechanizmy służące utrzymaniu ciągłości działania na wypadek nieprzewidzianych wydarzeń. Tryb postępowania w tym zakresie regulują dokumenty wewnętrzne Instytutu (zarządzenia, instrukcje, plany), tj. m.in. Instrukcja – Postępowanie w razie Sytuacji Awaryjnych¹¹¹, która zawiera określenie sposobu postępowania w razie wystąpienia sytuacji awaryjnej w IBA m.in. awarii mediów (prąd, woda), pożaru, wybuchu, włamania czy innych zdarzeń losowych. Opracowana jest Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego w budynkach IBA. [Akta kontroli str.1417, 2239-2246]

60. Dyrektor oraz Rada Naukowa Instytutu przestrzegali wymogów formalnych dotyczących: sporządzania, opiniowania i zatwierdzania dokumentów finansowych. Zgodnie z art. 52 ust. 1 uor oraz art. 18 ust. 11 oib zostało sporządzone sprawozdanie Dyrektora z działalności Instytutu za 2017 r. i pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową, Uchwałą nr 08/2018 z dnia 26 marca 2018 r. [Akta kontroli str.313-402]

61. W wyniku analizy odpisu z rejestru przedsiębiorców¹¹² stwierdzono nieaktualny wpis w zakresie nazwy ministra nadzorującego Instytut oraz Statutu Instytutu zatwierdzonego przez Ministra Rozwoju i Finansów w dniu 31 maja 2017 r., co jest niezgodne z treścią art. 22 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym. W dniu 12 lipca 2018 r. został złożony wniosek do KRS o dokonanie aktualizacji danych. Obecnie odpis z KRS prezentuje aktualne dane¹¹³. [Akta kontroli str.2247-2274]

62. Stan prawny nieruchomości użytkowanych przez Instytut jest uregulowany. Jedynie w odniesieniu do jednej nieruchomości istnieje ryzyko roszczeń osób trzecich.

Siedziba Instytutu znajduje się w Warszawie przy ul. Starościańskiej 5 na działce o powierzchni 1810m² w użytkowaniu wieczystym. Instytut jest również użytkownikiem wieczystym (do 11 marca 2090 r.) działek ~~xx~~ o powierzchni całkowitej 58,0283 ha, w tym grunty rolne 56,6658 ha, grunty budowlane 0,5992 ha, pozostałe grunty to nieużytki, działki drogowe i inne (stan na 2018 r.)¹¹⁴. Na dzień przeprowadzenia kontroli stan gruntów będących w posiadaniu IBA zmniejszył się o 4194 m² (w stosunku do stanu gruntów na koniec 2017 r.¹¹⁵) w związku z Decyzją Starosty ~~xx~~, zgodnie z którą działka drogowa nr 4/50 o powierzchni 2582 m² ~~xx~~

¹⁰⁸ Wyjaśnienia nr 1 z dnia 6.07.2018 (ad 7).

¹⁰⁹ Informacja Z-cy Dyrektora: Opis systemu informatycznego i systemu zabezpieczeń dostępu do danych oraz ochrony danych.

¹¹⁰ Wyjaśnienia z dnia 6.07.2018 r. (str. 2)

¹¹¹ Instrukcja: SOP Jakość I/SOP/PJ/04-01/03 wydanie D z dnia 30.06.2016 r.

¹¹² Odpis z Rejestru Przedsiębiorców nr KRS 0000157172, stan na dzień 27.06.2018 r.

¹¹³ Odpis z Rejestru Przedsiębiorców nr KRS 0000157172, stan na dzień 5.09.2018 r.

¹¹⁴ Informacja Kierownika Działu Technicznego–Nieruchomości instytutu – grunty 2018 r.

¹¹⁵ Informacja Kierownika Działu Technicznego–Nieruchomości instytutu – grunty 2017 r.

przeszła na własność Gminy ~~xxxxxxxxxxxx~~¹¹⁶ oraz działka nr 4/79 została podzielona na dwie działki: działkę drogową nr 4/85 o pow. 1612 m², która przeszła na własność gminy ~~xxxxxxxxxxxx~~ oraz działkę nr 4/86 o pow. 139729 m², która pozostała we władaniu IBA¹¹⁷.

Grunty rolne o powierzchni całkowitej 52 ha dzierżawione są rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej ~~xxxxxxxx~~ zgodnie z umową obowiązującą do 31 grudnia 2019 r.

Instytut jest właścicielem 3 budynków mieszkalnych oraz budynków mieszkalno-magazynowych, komórek i wiat, położonych w ~~xxxxxxxx~~. Powierzchnia mieszkalna całkowita to 859 m², powierzchnia mieszkalna wynajmowana wynosi 425,46 m². Instytut posiada 12 lokali mieszkalnych i na dzień 31 grudnia 2017 r. zawartych było 8 umów najmu, a pustych lokali było 4. Obiektami zarządza, administruje i remontuje Instytut.

[Akta kontroli str.2315-2426,2553-2556]

63. Obiekty budowlane użytkowane przez Instytut oraz instalacje, w które są wyposażone, poddawane były kontroli, o której mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹⁸. Przedmiotowe kontrole przeprowadzane były przez osoby legitymujące się stosownymi uprawnieniami wymaganymi w art. 62 ust. 4 Prawo budowlane. Dla wszystkich obiektów budowlanych użytkowanych przez Instytut bieżąco prowadzone były książki obiektów budowlanych, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane.

[Akta kontroli str. 2427-2552]

64. Kontrolą objęto realizację zaleceń pokontrolnych sformułowanych po kontroli przeprowadzonej¹¹⁹ w 2015 r. i stwierdzono, że wszystkie zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane do 3 lipca 2015 r.

[Akta kontroli str. 1345-1404]

INFORMACJE O KONTROLI

Kontrolę przeprowadził, upoważniony przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii¹²⁰, Zespół kontrolujący w składzie:

- Agnieszka Januszewska-Wójcik, główny specjalista w Departamencie Kontroli, kierownik Zespołu kontrolującego;
- Zbigniew Leśko, główny specjalista w Departamencie Kontroli.

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od 2 do 19 lipca 2018 r. (z przerwami) w siedzibie Instytutu Biotechnologii i Antybiotyków w Warszawie ul. Starościńska 5. Fakt przeprowadzenia kontroli w Instytucie odnotowano w Książce kontroli Instytutu.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierował dr Piotr Zalewski – Dyrektor Instytutu od dnia 1 lutego 2018 r.¹²¹. Poprzednio funkcje Dyrektora pełnił Pan Piotr Borowicz powołany z dniem 17 lipca 2015r. oraz Pan mgr. Inż. Zbigniew Kaim wyznaczony do pełnienia obowiązków Dyrektora z dniem 1 września 2017 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej skorzystał z określonego w art. 40 ust. 1 ustawy o kontroli prawa do zgłoszenia zastrzeżeń do *Projektu wystąpienia pokontrolnego* z dnia 20 grudnia 2018 r. Zastrzeżenia zostały rozpatrzone zgodnie z art. 42 ustawy o kontroli i sporządzone zostało stanowisko do zastrzeżeń w myśl art. 45 ustawy o kontroli.

ZALECENIA POKONTROLNE

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny oraz już podjęte przez Dyрекcję Instytutu działania korygujące, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam:

1. Niezwłoczne opracowanie *Perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej*, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy oib.
2. Przeprowadzenie działań restrukturyzacyjnych w celu realnej i trwałej poprawy sytuacji ekonomicznej oraz zapewnienia rozwoju potencjału Instytutu do realizacji ustawowego celu jego powołania, określonego w art. 2 ustawy oib.

¹¹⁶ Na podstawie art. 41 d ust. 5 Ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1496).

¹¹⁷ Informacja Kierownika Działu Technicznego – Nieruchomości Instytutu – grunty 2018 r.

¹¹⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 1332, ze zm.

¹¹⁹ Zalecenia z *Wystąpienia pokontrolnego* z kontroli przeprowadzonej w dniach 9-13.03.2015 r.

¹²⁰ Upoważnienia: Nr MR/347-UDG/18 z 28 czerwca 2018 r., Nr MR/346-UDG/18 z 28 czerwca 2018 r.

¹²¹ Pismo Ministra Rozwoju i Finansów z 10 stycznia 2017 r., znak: DNP-IV.0111.5.5.2018.

3. Kontynuację i intensyfikację działań Instytutu na rzecz pozyskiwania funduszy, w tym środków na przeprowadzenie planowanej restrukturyzacji Instytutu.
4. Dokonanie oceny zasadności posiadanego zaangażowania kapitałowego w Spółce IBAkteria pod względem możliwości osiągnięcia korzyści ekonomicznych i wdrożeniowych.
5. Wdrożenie skutecznych metod zarządzania należnościami.
6. Wdrożenie uregulowań wewnętrznych dotyczących korzystania z kart płatniczych w Instytucie.
7. Wdrożenie takich mechanizmów zarządzania (kontroli zarządczej), które zapewnią:
 - a) ciągłość działania Komisji Dyscyplinarnej i Rzecznika Dyscyplinarnego
 - b) wywiązywanie się z obowiązków wynikających z posiadanych przez Instytut akcji/udziałów w Spółkach
 - c) wzmocnienie infrastruktury etycznej
 - d) aktualizację wewnętrznych regulacji adekwatnie do zmian organizacyjnych
 - e) dokonywanie cyklicznych przeglądów (samooceny) systemu zarządzania Instytutem.

Na podstawie art. 49 w zw. z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli, uprzejmie proszę Pana Dyrektora o przedstawienie, w terminie 45 dni od daty otrzymania niniejszego dokumentu, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu uwag i wniosków, podjętych działaniach lub o przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach:

Egz. Nr 1 – Instytut Biotechnologii i Antybiotyków w Warszawie.

Egz. Nr 2 – Departament Kontroli w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii.

Kierownik jednostki kontrolującej

.....